139-a Datreveno de Esperanto Tago

Verkita per Kunlaboroj kaj Klopodoj de Kelkaj Iranaj Esperantistoj

(Eldonita de Sciotrovulo)

© Ĉiuj Rajtoj Estas Rezervitaj por Sciotrovulo 2026

26/07/2026 - 1405/05/04

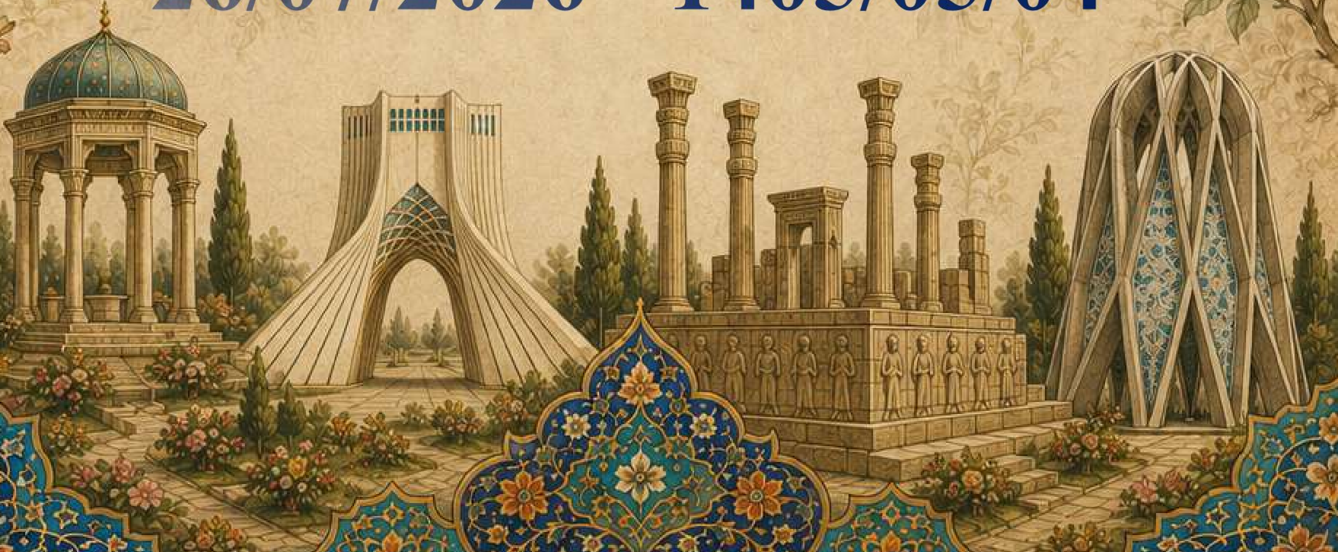

IN MEMORIAM

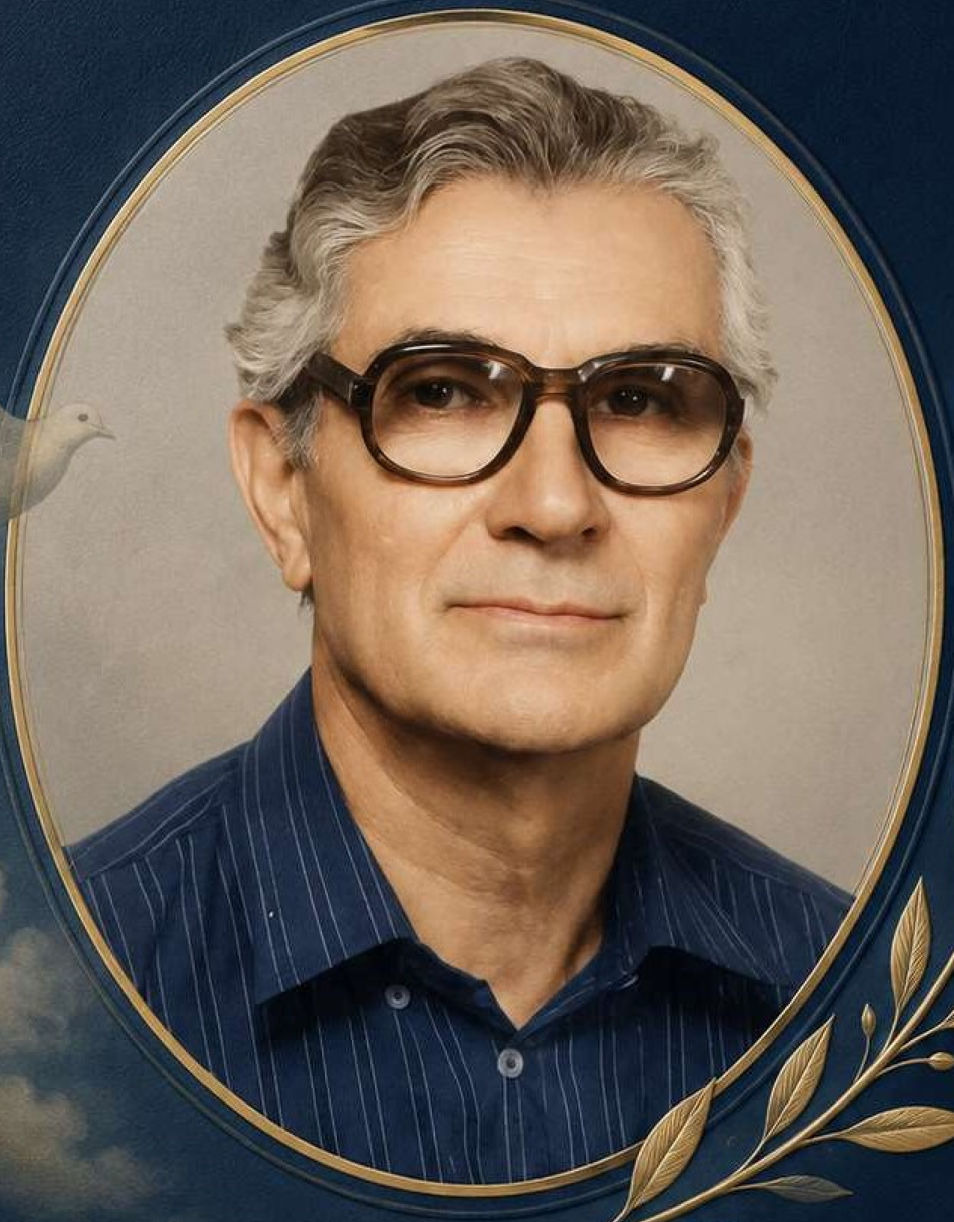

Aref Azari

1924 - 2007

Li Ripozu Pace

ادای احترام به استاد عارف آذری

Omaĝo al Majstro Aref Azari

پیشگام فرهنگ‌نگاری نوین اسپرانتو به فارسی

La pioniro de la Moderna Persa Esperanto-leksikografio

En la historio de Esperanto en Irano, la nomo de **Aref Azari** restos ligita al unu el la plej valoraj verkoj por perslingvaj esperantistoj: la **Plena Esperanto–Persa Vortaro**. Per ĉi tiu monumenta laboro li konstruis lingvan ponton inter du kulturoj kaj ebligis al generacioj de lernantoj, tradukistoj kaj esplorantoj pli profunde konatiĝi kun la internacia lingvo.

La preparado de tia vortaro postulis jarojn da pacienca laboro, lingvistika precizeco kaj profunda sindediĉo. Lia verko fariĝis ne nur referenca ilo por studentoj de Esperanto, sed ankaŭ grava kultura heredaĵo por la Irana Esperanto-movado.

Kvankam Majstro Aref Azari jam forpasis, lia laboro plu vivas en la manoj de ĉiu, kiu malfermas lian vortaron por serĉi vorton, kompreni ideon aŭ konstrui ponton inter la Persa kaj Esperanto. Lia kontribuo memorigas nin, ke vera kultura servo ne finiĝas kun la vivo de sia kreinto; ĝi daŭras tra la generacioj.

Kun respekto kaj dankemo ni memoras lian vivon kaj lian laboron. Lia nomo restos inter tiuj pioniroj, kiuj per scio, sindediĉo kaj amo al lingvoj riĉigis la komunumon de Esperanto en Irano.

Lia memoro estu benata, kaj lia verko vivu eterne. یادش گرامی و اثرش جاودان باد.

در تاریخچهٔ زبان اسپرانتو در ایران، نام **عارف آذری** همواره با یکی از ارزشمندترین آثار برای اسپرانتودانانِ فارسی‌زبان پیوند خواهد داشت: «**فرهنگ جامع اسپرانتو-فارسی**». او با انجام این کار سترگ، پلی زبانی میان دو فرهنگ بنا نهاد و به نسل‌های گوناگونی از زبان‌آموزان، مترجمان و پژوهشگران امکان داد تا با این زبان بین‌المللی آشنایی عمیق‌تری پیدا کنند.

تدوین چنین فرهنگی نیازمند سال‌ها تلاشِ صبورانه، دقتِ زبانی و تعهدی عمیق بود. اثر او نه تنها به منبعی مرجع برای فراگیران اسپرانتو بدل شد، بلکه میراثی فرهنگی و ارزشمند برای جنبش اسپرانتوی ایران نیز به شمار می‌آید.

اگرچه استاد عارف آذری دیگر در میان ما نیست، اما اثر او در دستان کسانی که برای یافتن واژه‌ای، درک مفهومی یا ایجاد پیوندی میان فارسی و اسپرانتو به سراغ فرهنگ لغاتش می‌روند، همچنان زنده و پویاست. خدمتِ فرهنگیِ راستین با پایانِ عمرِ پدیدآورنده‌اش به سر نمی‌آید، بلکه در گذر نسل‌ها ماندگار می‌ماند؛ و این حقیقت، در کارِ او متجلی است.

ما یاد و آثار او را با احترام و سپاس گرامی می‌داریم. نام او در زمرهٔ پیشگامانی باقی خواهد ماند که با دانش، تعهد و عشق به زبان‌ها، جامعهٔ اسپرانتوی ایران را غنی ساختند.

Aref Azari (1924-2007), honora membro de UEA ekde 2001 kaj honora prezidanto de Irana Esperanto-Asocio, forpasis la 13-an de oktobro en Tehrano. Li diplomiĝis en Usono kiel meĥanika inĝeniero kaj profesie laboris en Usono kaj Germanio. En Irano li estis direktoro en kelkaj famaj fabrikoj. Li ekkonis Esperanton junaĝe sed serioze okupiĝis pri ĝi ekde 1976. Li ofte gvidis kursojn kaj multaj el liaj lernantoj fariĝis movadaj aktivuloj, tamen li ĉefe dediĉis sin al vortara laboro. En 2000 aperis lia Ampleksa Esperanto-persa vortaro kun pli ol 15 000 kapvortoj. La alidirektan vortaron li sukcesis fini 70-procente.

Esperanto Revuo

N-ro 1208
Paĝo 238-a

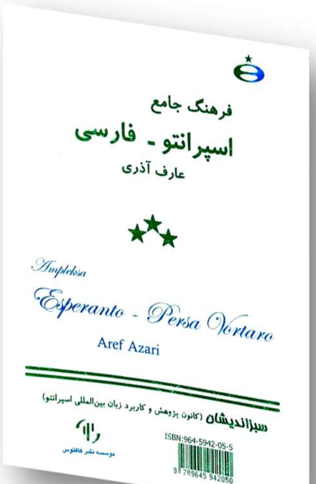

Mesaĝo de Iranaj Esperantistoj al la Monda Esperanto-Komunumo (2026)

(Okaze de la 139-a Datreveno de la Internacia Tago de Esperanto)

Ni, Iranaj esperantistoj, okaze de la Monda Tago de Esperanto (26/07/2026), kune esprimas nian komunan konvinkon pri la valoro de la internacia lingvo Esperanto.

Ni venas el lando kun tre malnova civilizacio, riĉa je lingvoj, kulturoj kaj tradicioj. Ni kredas, ke vera dialogo inter popoloj komenciĝas per reciproka respekto, egaleco kaj sincera deziro kompreni unu la alian. Esperanto donas al ni tian eblecon.

Por ni Esperanto ne estas nur lingvo. Ĝi estas ponto inter kulturoj, ilo por justa internacia komunikado kaj komunumo konstruita sur kunlaboro, amikeco kaj reciproka helpemo. Per ĝi ni povas prezenti la kulturon, historion, literaturon kaj nuntempan vivon de Irano al la mondo, kaj samtempe konatiĝi kun la spertoj kaj kulturoj de aliaj popoloj sen lingvaj privilegioj.

Ni kredas, ke ĉiu lingvo kaj ĉiu kulturo meritas respekton. Esperanto ne celas anstataŭigi la naciajn lingvojn; ĝi kompletigas ilin per komuna ponto, kiu faciligas egalan komunikadon inter homoj el ĉiuj mondopartoj.

Ni dankas ĉiujn, kiuj dum la pasintaj jardekoj en Irano lernis, instruis, tradukis, verkis kaj disvastigis Esperanton. Iliaj klopodoj ebligis al novaj generacioj malkovri la idealojn de internacia amikeco kaj kultura interkompreniĝo.

En ĉi tiu tago ni renovigas nian decidon daŭrigi tiun laboron. Ni volas kontribui al la evoluo de Esperanto per tradukado, verkado, edukado, scienca kaj kultura kunlaboro, kaj per la konstruado de novaj amikecoj tra la tuta mondo.

Ni invitas ĉiujn, kiuj kredas je dialogo, reciproka respekto kaj internacia kunlaboro, konatiĝi kun Esperanto kaj partopreni en ĝia tutmonda komunumo.

Kun espero pri estonteco en kiu diverseco estas riĉeco kaj komunikado estas pli justa por ĉiuj, ni festas la Mondan Tagon de Esperanto kaj etendas nian amikan saluton al ĉiuj esperantistoj de la mondo.

Niaj Bondeziroj kaj Mesaĝoj por Internaciaj kaj Iranaj Esperantistoj

(Kolekto de Elektitaj Mesaĝoj)

Nilo: *Verda voĉo flugas*
inter koroj, trans limoj
Nova mondo alvokas.

Ava Adibi : El Irano, kun amo kaj respekto, mi deziras al ĉiuj esperantistoj de la mondo pacon kaj amikecon.

Seyed Mohammad Taqi Amirkabiri :
Mi esperas, ke Esperanto fariĝos tutmonda lingvo kaj igos la homojn de la mondo pli fortaj, pli riĉaj kaj pli feliĉaj.

آوا ادیبی : از ایران، با مهر و احترام، برای همهٔ اسپرانتودانان جهان آرزوی صلح و دوستی دارم.

سید محمدتقی امیرکبیری : امیدوارم اسپرانتو بتواند به زبان جهانی تبدیل شود و مردم جهان را قدرتمندتر، ثروتمندتر و شادکام‌تر کند.

Amir Niknam : Mi esperas, ke ĉi tiu kolekto estos ne nur memoraĵo, sed ankaŭ komenco de pliaj dialogoj.

امیر نیک‌نام : امیدوارم این مجموعه، نه فقط یک یادگار، بلکه شروعی برای گفت‌وگوهای بیشتر باشد.

Sciotrovulo : Mi esperas, ke en la nova Esperanta jaro la scienca uzado de ĉi tiu logika lingvo kreskos kaj plivastiĝos.

ناشناس : گرایش به زبان اسپرانتو تنها برای افرادی دلپذیر است که دارای تفکر صلح طلبانه و خواستار تعادل در روابط اجتماعی هستند.

Anonimulo : *La emo al Esperanto estas alloga nur por homoj, kiuj havas pacaman pensmanieron kaj deziras ekvilibron en la sociaj rilatoj.*

Mahmud Alamir : Mi estas ankoraŭ komencanto, sed eĉ ĉi tiu mallonga sperto sentigis al mi, ke mi apartenas al pli granda kaj pli bonkora komunumo.

محمود علامیر : من هنوز در آغاز راه هستم، اما همین فرصت کوتاه باعث شد احساس کنم بخشی از یک جمع بزرگ‌تر و مهربان‌ترم.

Susan Mohebi :
Unueco kaj interkompreniĝo eblas per komuna lingvo, kaj tiu lingvo estas Esperanto.

سوسن محبی : اتحاد وهمدلی با یک زبان مشترک امکان پذیر است و آن زبان اسپرانتو میباشد.

Pri Nia Kulturo kaj Identeco ...

Noŭruz-o (نوروز)

Noŭruzo estas la tradicia novjaro de Irano kaj komenciĝas je la printempa ekvinokso. Ĝi estas festata de pli ol tri jarmiloj. Dum la festo familioj vizitas unu la alian, preparas specialajn manĝaĵojn kaj bonvenigas la printempon.

Hâft-Sin (هفت سین)

Hâft-Sin estas tradicia tablo preparata por Noŭruzo. Sur ĝi oni metas sep simbolajn objektojn, kies nomoj komenciĝas per la Persa litero **S**. Ĉiu el ili reprezentas dezirindan valoron, kiel sanon, prosperon aŭ renoviĝon.

Jâlda nokto (شب یلدا)

Jâlda nokto estas la plej longa nokto de la jaro. Iranaj familioj kunvenas por manĝi granatojn, akvomelonojn kaj nuksojn, legi poezion kaj pasigi la vesperon kune.

Ĉaharŝânbe-Suri (چهارشنبه سوری)

Ĉi tiu tradicia festo okazas antaŭ Noŭruzo. Homoj ekbruligas fajrojn kaj saltas super ili kiel simbolon de renoviĝo kaj espero por la nova jaro.

Sizdâh Bedâr (سیزده بدر)

En la dektria tago de Noŭruzo familioj pasigas la tagon en parkoj aŭ kamparo. Tiu kutimo montras la proksiman rilaton inter la Irana kulturo kaj la naturo.

Mehregan-o festo (مهرگان)

Mehregano estas antikva Irana aŭtuna festo. Tradicie ĝi simbolas amikecon, dankemon kaj la rikolton.

Sâde festo (سده)

Sadeo estas antikva vintra festo konata pro grandaj fajroj. Ĝi simbolas lumon, varmon kaj la venkon super la mallumo.

Persa tapiŝo (فرش ایرانی)

La Persa tapiŝo estas unu el la plej konataj simboloj de Irano. Ĝi estas teksata permane kaj famas pro siaj artaj desegnoj, alta kvalito kaj longa tradicio.

Gilim-o (گلیم)

Gilimo estas tradicia plata teksaĵo sen hararo. Ĝiaj simplaj geometriaj motivoj varias laŭ regiono kaj loka kulturo.

Terme (ترمه)

Terme estas luksa mane teksita ŝtofo el silko aŭ lano. Ĝi estas konata pro siaj elegantaj floraj kaj kurbaj desegnoj.

Ĥâlâmkar-o (قلمکار)

Ĥâlâmkaro estas tradicie presita kotona ŝtofo. La buntaj desegnoj estas aplikataj per lignaj stampiloj, tekniko konservata dum jarcentoj.

Miniaturo (مینیاتور)

La Persa miniaturo estas tradicia pentrostilo kun delikataj detaloj kaj viglaj koloroj. Ĝi ofte ilustras scenojn el literaturo, historio aŭ ĉiutaga vivo.

Kaligrafio (خوشنویسی)

La arto de bela skribado havas gravan lokon en la Irana kulturo. Diversaj skribstiloj estas uzataj por libroj, arkitekturo kaj artaĵoj.

Ĥatâmarto (خاتم‌کاری)

Ĥatâmarto estas delikata arto de inkrustado. Miloj da etaj pecoj el ligno, metalo kaj osto formas precizajn geometriajn motivojn.

Minaarto (میناکاری)

Minaarto konsistas el koloraj emajloj sur metalaj objektoj. La brilaj bluaj kaj turkisaj tonoj estas aparte karakterizaj.

Kuprogravurado (قلم‌زنی)

En ĉi tiu tradicia metio artistoj gravuras dekoraciajn motivojn sur kupro aŭ arĝento. La verkoj ofte prezentas florojn aŭ historiajn scenojn.

Kahelado (کاشی‌کاری)

Buntaj ceramikaj kaheloj ornamas multajn historiajn konstruaĵojn en Irano. La geometriaj kaj floraj desegnoj estas grava parto de la Irana arkitekturo.

Marketrado (معرق‌کاری)

Marketrado estas la arto kunmeti diverskolorajn lignojn aŭ aliajn materialojn por krei ornamajn bildojn kaj desegnojn.

Lignoĉizado (منبت‌کاری)

Lignoĉizado estas tradicia metio por ornami pordojn, meblojn kaj aliaj objektojn per manĉizitaj motivoj.

Potfarado (سفالگری)

La arto fari argilajn vazojn havas tre longan historion en Irano. Multaj regionoj ankoraŭ konservas siajn proprajn teknikoin kai stiloin.

Firuzekubi (فیروزه‌کوبی)

Firuzekubi estas tradicia metio, en kiu malgrandaj pecoj de turkiso estas fiksataj sur metalaj objektoj. Ĝi estas aparte konata en Isfahano.

Persa ĝardeno (باغ ایرانی)

La Persa ĝardeno estas planita por kunigi akvon, arbojn kaj ombron en harmonia tuto. Ĝia dezajno influis ĝardenojn en multaj partoj de la mondo.

Bazar-o (بازار)

La tradicia bazaro estas ne nur komerca centro sed ankaŭ grava socia kaj kultura loko. Tie troviĝas metiistoj, butikoj kaj historiaj konstruaĵoj.

Karâvanejo (کاروانسرا)

Karâvanejoj servis kiel ripozejoj por komercistoj kaj vojaĝantoj laŭ antikvaj komercvojoj. Multaj el ili ankoraŭ ekzistas kiel historiaj monumentoj.

Badgir-o / Ventoturo (بادگیر)

Badgiro estas tradicia ventoturo uzata por nature malvarmigi domojn. Ĝi montras la saĝan adaptiĝon de la arkitekturo al varma klimato.

Jâĥĉal-o (یخچال سنتی)

Jâĥĉalo estas antikva konstruaĵo por konservi glacion kaj manĝaĵojn dum la somero. Ĝi funkciis sen elektro danke al sia inĝenia dezajno.

Ejvan-o (ایوان)

Ejvano estas granda volbita halo malfermita al korto. Ĝi estas karakteriza elemento de la tradicia Irana arkitekturo.

Orosi-o (اُرُسی)

Orosio estas ligna fenestro kun koloraj vitroj. Ĝi lasas eniri lumon dum ĝi kreas belajn kolorajn efikojn en la interno.

Kupolo (گنبد)

Kupoloj estas oftaj en historiaj Iranaj konstruaĵoj. Ili kunigas arkitekturan elegantecon kun inĝenia konstruarto.

K̂ânat-o / Akvokanalo (قنات)

La k̂ânato estas antikva sistemo por transporti subteran akvon al vilaĝoj kaj kampoj. Ĝi estas elstara ekzemplo de tradicia Irana inĝenierarto.

Floraj motivoj (نقوش گیاهی)

Floroj kaj folioj estas oftaj dekoraciaj elementoj en tapiŝoj, kaheloj kaj miniaturoj. Ili simbolas belecon kaj viglecon.

Geometriaj ornamaĵoj (نقوش هندسی)

Geometriaj motivoj estas vaste uzataj en Iranaj artoj kaj arkitekturo. Ili montras precizecon, ekvilibron kaj kreemon.

Persa bluo (آبی ایرانی)

Profunda blua koloro estas karakteriza elemento de multaj Iranaj kaheloj kaj ornamaĵoj. Ĝi ofte aperas en mosaaĵoj kaj historia arkitekturo.

Persa kato (گربهٔ ایرانی)

La Persa kato estas unu el la plej konataj kataj rasoj en la mondo. Ĝi famas pro sia longa felo kaj trankvila karaktero.

Persa kuirarto (هنر آشپزی ایرانی)

La Irana kuirarto estas konata pro sia ekvilibro de aromoj, freŝaj herboj, rizo, fruktoj kaj spicoj. Ĝi varias laŭ regionoj kaj reflektas la grandan kulturan diversecon de la lando.

Ĉelokebab-o (چلوکباب)

Ĉelokebabo estas unu el la plej konataj Iranaj pladoj. Ĝi konsistas el vaporumita rizo kaj rostita viando, ofte servataj kun rostita tomato kaj safrano.

Fesenĝan-o (فسنجان)

Fesenĝano estas tradicia kuiraĵo preparata el juglandoj kaj granata siropo. Ĝia dolĉ-acida gusto faras ĝin unu el la plej karakterizaj pladoj de la Irana kuirarto.

Ĥorme Sâbzi (قورمه سبزی)

Ĥorme Sâbzi estas unu el la plej popularaj Iranaj pladoj. Ĝi estas kuiraĵo el freŝaj herboj, faboj kaj viando, kutime servata kun rizo.

Aŝ-o (آش)

Aŝo estas densa tradicia supo preparata el legomoj, herboj, cerealoj kaj legomoj sekigitaj. Ĝi estas aparte ŝatata dum malvarmaj sezonoj kaj familiaj kunvenoj.

Dizi-o / Abguŝt-o (آبگوشت)

Dizio estas tradicia manĝaĵo el viando, kikeroj, terpomoj kaj spicoj. Ĝi estas servata laŭ aparta maniero, kiu apartenas al la Irana manĝkulturo.

Tahdig-o (ته دیگ)

Tahdigo estas la ora kaj krusteca tavolo formiĝanta ĉe la fundo de la rizpoto. Multaj konsideras ĝin la plej bongusta parto de la manĝo.

Zâ'feran-o (Safrano) (زعفران)

Irano estas la origino kaj la plej granda produktanto de safrano en la mondo. Ĉi tiu valora spico donas al manĝaĵoj karakterizan koloron, aromon kaj guston.

Peste (Pistako) (پسته)

La Irana pistako estas konata pro sia alta kvalito kaj riĉa gusto. Ĝi estas grava agrikultura produkto kaj populara eksportaĵo.

Berberisoj (زرشک)

Berberisoj estas malgranda ruĝa bero kun acida gusto. Ĝi estas ofte uzata en Iranaj rizpladoj kaj saŭcoj.

Granato (انار)

La granato havas gravan lokon en la Irana kulturo kaj kuirarto. Ĝi simbolas abundon kaj ofte aperas en tradiciaj festoj.

Golab-o / Rozakvo (گلاب)

Rozakvo estas bonodora distilaĵo el rozpetaloj. Ĝi estas uzata en desertoj, trinkaĵoj kaj tradiciaj ceremonioj.

Persa teo (چای ایرانی)

Teo estas la plej populara trinkaĵo en Irano. Ĝi estas kutime servata al gastoj kiel signo de gastamo kaj amikeco.

Tar-o (Tar-liuto) (تار)

La taro estas unu el la plej gravaj instrumentoj de la Persa klasika muziko. Ĝia profunda sono taŭgas por soloa kaj ensembla muzikado.

Setar-o (سه‌تار)

La setaro estas malpeza korda instrumento kun milda kaj intima sono. Ĝi estas ofte uzata en tradicia Persa muziko.

Sântur-o (سنتور)

La sânturo havas multajn kordojn, kiujn oni frapas per du maldikaj bastonetoj. Ĝia klara sono estas facile rekonebla.

Kâmanĉe-o (کمانچه)

La kâmanĉeo estas arĉa korda instrumento kun longa historio. Ĝi estas grava parto de la tradicia muziko de Irano kaj najbaraj regionoj.

Nejo / Nej-fluto (نی)

La nejo estas simpla kanfluto kun profunda kaj emocia sono. Ĝi estas unu el la plej malnovaj instrumentoj de la regiono.

Dâf-o (دف)

La dâfo estas granda ronda tamburo. Ĝia ritma sono akompanas tradician muzikon kaj popolajn festojn.

Tombâk-o (تنبک)

La tombâko estas la ĉefa frapinstrumento de la Persa klasika muziko. Ĝiaj diversaj frapteknikoj ebligas riĉajn ritmojn.

Ferdoŭsi (فردوسی)

Ferdoŭsi estas unu el la plej grandaj poetoj de Irano. Lia ĉefverko, la **Ŝahname-o**, havis gravan rolon en la konservado de la Persa lingvo.

Ŝahname-o (شاهنامه)

La Ŝahnameo estas la nacia epopeo de Irano. Ĝi rakontas ambaŭ la mitan kaj historian pasintecon de la lando per ĉirkaŭ kvindek mil versoj.

Hafez-o (حافظ)

Hafezo estas fama lirika poeto el Ŝirazo. Liaj gazeloj estas konataj pro sia beleco, simboleco kaj muzikeco.

Golestan-o (Florejo) (گلستان)

Golestano de Sa'di estas kolekto de rakontoj kaj moralaj instruoj en simpla kaj eleganta stilo. Ĝi estas unu el la plej tradukitaj Persaj verkoj.

Bustan-o (fruktoĝardeno) (بوستان)

Bustano estas la unua poezia verko de Sa'di, ĝi temas pri virtoj, justeco kaj homaj valoroj. Ĝi okupas gravan lokon en la Persa literaturo.

Robai-o (رباعی)

La robaio estas kvarversa poezia formo. Saĝa Omâr Ĥâjam famigis ĝin per filozofiaj kaj meditemaj poemoj.

Persa Tradicia Glaciaĵo (Bâstâni Sonâti)(بستنی سنتی ایرانی)

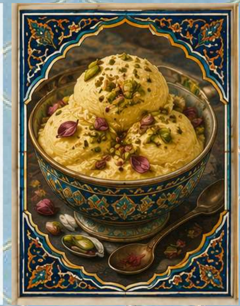

Tradicia Irana glaciaĵo estas preparata kun safrano, rozakvo kaj pistakoj. Ĝia gusto kaj teksturo distingas ĝin de multaj aliaj glaciaĵoj.

Gâz-o (گز)

Gâzo estas tradicia dolĉaĵo, precipe fama en Isfahano. Ĝi estas preparata el natura suko, ovoblanko kaj diversaj nuksoj, precipe pistakoj aŭ migdaloj.

Sohan-o (سوهان)

Sohano estas tradicia dolĉaĵo el la urbo Ĥom. Ĝi enhavas safranon, buteron, farunon kaj nuksojn, kaj estas ofte donacata al vizitantoj.

Sekigitaj fruktoj (خشکبار)

Nuksoj kaj sekigitaj fruktoj estas popularaj manĝetoj en Irano. Ili estas ofte ofertataj al gastoj dum vizitoj kaj festoj.

Spicoj (ادویه)

Diversaj aromaj spicoj donas apartan guston al la Irana kuirarto. Inter la plej konataj estas safrano, kurkumo, cinamo kaj sumako.

Zurĥane-o (زورخانه)

Zurĥaneo estas tradicia domo por sportaj ekzercoj kaj korpa edukado. Tie forto estas kunligata kun disciplino, humileco kaj respekto.

Pâhlâvania Luktado (کشتی پهلوانی)

Tradicia luktado emfazas ne nur fizikan forton sed ankaŭ honestecon kaj noblan konduton. Ĝi estas grava parto de la Irana sporta kulturo.

Ĉogan-o (چوگان)

Ĉogano estas tradicia rajda sporto ludata per bastonoj kaj pilko. Ĝi havas pli ol miljaran historion en Irano kaj influis la modernan pololudon.

Persa Falkado (بازداری، شاهین بازی، قوش بازی)

La arto de falkoĉasado estis konata en Irano ekde antikvaj tempoj. Ĝi postulis paciencon, sperton kaj proksiman kunlaboron inter homo kaj rabobirdo.

Ârge Bâm (ارگ بم)

Arge Bam estas la plej granda tradicia adoba citadelo en la mondo. Ĝi montras la arkitekturan kaj urban planadon de historia dezerta urbo.

Persepolo (تخت جمشید)

Persepolo estis la ceremonia ĉefurbo de la Aĥemenida Imperio. Ĝiaj monumentaj kolonoj kaj ŝtonaj reliefoj estas inter la plej gravaj arkeologiaj trezoroj de Irano.

Pasargad-o (پاسارگاد)

Pasargado estis la unua ĉefurbo de la Aĥemenida Imperio. Tie troviĝas la tombo de Kuroŝe Kabir (Ciro la Granda), unu el la plej konataj historiaj monumentoj de Irano.

Si-o-se-pol (Tridektri Arkoj) (سی وسه پل)

Siosepolo estas historia ponto en Isfahano kun tridek tri arkoj. Ĝi estas unu el la plej famaj ekzemploj de Irana arkitekturo.

Karâvanoj (کاروان)

Karâvanoj transportis varojn tra dezertoj kaj montaroj dum jarcentoj. Ili kontribuis al la komerca kaj kultura interŝanĝo inter diversaj regionoj.

Silka Vojo (جادهٔ ابریشم)

Irano estis grava parto de la historia Silka Vojo. Komercistoj, vojaĝantoj kaj kleruloj transportis ne nur varojn sed ankaŭ ideojn kaj kulturojn.

Persa ĝentileco (ادب ایرانی)

Ĝentileco kaj respekto estas gravaj valoroj en la Irana kulturo. Ili montriĝas en la maniero saluti, paroli kaj akcepti gastojn.

Persa Gastamo (مهمان‌نوازی)

Gastamo estas unu el la plej konataj trajtoj de la Irana kulturo. Gastoj estas tradicie akceptataj kun afableco, teo kaj manĝaĵoj, kaj ilia komforto estas konsiderata grava devo de la gastiganto.

Tâ'arof / Tarof (تعارف)

Tâ'arof aŭ Tarof estas tradicia formo de ĝentileco en la Irana socio. Ĝi konsistas el afablaj proponoj kaj modestaj respondoj, kiuj montras respekton kaj bonan edukitecon.

Teodomo (چایخانه)

Tradicia teodomo estas loko por trinki teon, renkonti amikojn kaj interparoli. Multaj ankaŭ estas ornamitaj per pentraĵoj kaj tradicia dekoracio.

Muzika kunveno (محفل موسیقی)

Malgrandaj muzikaj kunvenoj estas grava parto de la Irana kultura vivo. Ili ebligas proksiman kontakton inter muzikistoj kaj aŭskultantoj.

Rakontado (قصه‌گویی)

Rakontado estas grava parto de la Irana popola kulturo. Historioj kaj legendoj estis transdonataj buŝe dum multaj generacioj.

بنی آدم اعضای یکدیگرند   که در آفرینش زیک گوهرند

چو عضوی به درد آورد روزگار   دگر عضوها را نماند قرار

تو کز محنت دیگران بی غمی   نشاید که نامت نهند آدمی

La homoj ĉiuj estas kvazaŭ unu korpo,
el unu sama esenco kreitaj.

Se unu el ĝiaj membroj suferas doloron,
la ceteraj ne povas resti trankvilaj.

Se vin ne kortuŝas la suferoj de aliaj,
vi ne meritas la nomon "homo".

Pri la poemo :

Tiu ĉi poemo de **Sâ'di Ŝirazi** estas unu el la plej konataj verkoj de la Persa literaturo kaj esprimas la ideon pri la unueco de la homaro. Sâ'di komparas la tutan homaron kun unu korpo: kiam unu parto suferas, la ceteraj ne povas resti indiferentaj. La poemo alvokas al kompato, solidareco kaj respondeco unu pri la alia, sendepende de deveno, lingvo aŭ religio.

Pro sia universala mesaĝo ĝi ofte estas konsiderata tre proksima al la idealoj de Esperanto: egaleco inter homoj, reciproka respekto kaj internacia interkompreniĝo. Ne hazarde la unuaj du versoj de ĉi tiu poemo estas prezentitaj ĉe la sidejo de Unuiĝintaj Nacioj en Novjorko kiel simbolo de homa solidareco.